

Analýza vplyvov na manželstvo, rodičovstvo a rodinu Vplyvy na rodinné prostredie, vzájomnú súdržnosť členov rodiny, výchovu detí, práva rodičov voči deťom, základné zásady zákona o rodine, uzavieranie manželstva a na disponibilný príjem domácností viacdenných rodín
8.1 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na rodinné prostredie a špecifikujte pozitívne/negatívne vplyvy na rodinné prostredie.
<i>8.1.1 Spôsobí predložený návrh zmenu rodinného prostredia? Ak áno, v akom rozsahu? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu, prípadne dôvod chýbajúcej kvantifikácie.</i>
Predložený návrh zákona má pozitívne vplyvy na rodinné prostredie, ochranu detí a mládeže, podporu demokratických hodnôt a posilňovanie odolnosti spoločnosti voči radikalizácii, extrémizmu, násiliu, dezinformáciám a škodlivým vplyvom online prostredia. Hlavným cieľom návrhu zákona o integrovanom systéme ochrany pred radikalizáciou a mobilizáciou k násiliu je vytvoriť koordinovaný, multidisciplinárny a preventívne orientovaný systém ochrany detí a mladých ľudí pred radikalizáciou, násilnými prejavmi a online manipuláciou, a to pri rešpektovaní najlepšieho záujmu dieťaťa a princípov ochrany rodinného života. Návrh reaguje na rastúce riziká spojené s pôsobením sociálnych sietí, digitálnych platforiem a algoritmického odporúčania obsahu, ktoré môžu prispievať k šíreniu extrémistických obsahov, kyberšikany, groomingu, násilia, dezinformácií či manipulatívnych obsahov zameraných na deti a mladých ľudí. Ochrana detí v online prostredí je prirodzenou súčasťou integrovaného systému ochrany pred radikalizáciou a mobilizáciou k násiliu, keďže procesy radikalizácie a mobilizácie sa dnes vo významnej miere odohrávajú práve prostredníctvom sociálnych sietí, digitálnych platforiem a online komunít. Návrh zákona preto vychádza z potreby včasne identifikovať a koordinovane riešiť rizikové prejavy bez ohľadu na to, či vznikajú v online alebo offline prostredí, a zabezpečiť prepojenie preventívnych, poradenských, vzdelávacích a intervenčných opatrení. Zároveň návrh rešpektuje, že regulácia sociálnych sietí sama o sebe nepredstavuje univerzálny nástroj ochrany detí pred radikalizáciou alebo násilím. Účinná ochrana si vyžaduje komplexný a multidisciplinárny prístup založený na spolupráci rodiny, školy, odborných služieb, komunitného prostredia a štátu, posilňovaní duševnej pohody detí, kritického myslenia, demokratických hodnôt a včasnej odbornej pomoci pri identifikovaných rizikách. Navrhovaný integrovaný systém vytvára národnú a regionálnu úroveň koordinácie, zavádza regionálne rady a koordinačné skupiny a podporuje dostupnosť preventívnych, poradenských a intervenčných opatrení pre deti, mladých ľudí a ich rodiny. Návrh zároveň podporuje rozvoj mediálnej gramotnosti, kritického myslenia, demokratických hodnôt, tolerance, rešpektu k ľudským právam a bezpečného správania v online priestore. Súčasťou materiálu je aj legislatívne ukotvenie systému koordinátorov ochrany detí pred násilím ako overenej dobrej praxe fungujúcej od roku 2017. Koordinátori ochrany detí pred násilím zabezpečujú multidisciplinárnu spoluprácu subjektov ochrany detí, koordináciu prevencie, osvetových a vzdelávacích aktivít a podporujú včasnú identifikáciu rizík násilia, sociálneho vylúčenia, radikalizácie a ďalších ohrození detí. Ich činnosť prispieva k zlepšeniu systému ochrany detí, dostupnosti pomoci pre rodiny a k vytváraniu bezpečného prostredia pre deti na regionálnej úrovni. Systém ochrany detí pred násilím a systém ochrany pred radikalizáciou a mobilizáciou k násiliu sú pritom úzko prepojené. Skúsenosti z praxe aj odborné poznatky poukazujú na to, že deti vystavené násiliu, zanedbávaniu, sociálnemu vylúčeniu alebo dlhodobému pocitu odmietania môžu byť zraniteľnejšie voči radikalizácii, manipulatívnym obsahom a násilnému správaniu, ak im nie je poskytnutá včasná odborná pomoc a podpora. Posilňovanie ochranných faktorov, duševnej pohody detí, bezpečných vzťahov a multidisciplinárnej spolupráce preto predstavuje významný preventívny nástroj na ochranu detí pred tým, aby sa stali obeťami násilia alebo sa samy dopúšťali násilného správania. Predpokladá sa, že realizácia opatrení bude mať pozitívny vplyv na rodinné prostredie najmä: • posilnením bezpečnosti detí a mladých ľudí v online aj offline prostredí, • znížením rizika vystavenia maloletých škodlivému, násilnému alebo extrémistickému obsahu, • podporou zdravého psychického, sociálneho a hodnotového vývinu detí a mládeže, • podporou rodičovských kompetencií a preventívneho pôsobenia rodiny, • zlepšením dostupnosti odbornej pomoci a koordinácie krízovej intervencie, • posilnením mediálnej gramotnosti, kritického myslenia a digitálnej bezpečnosti, • podporou demokratických hodnôt, spoločenskej súdržnosti a odolnosti voči extrémizmu a manipulácii.

Pozitívny vplyv na práva dieťaťa vyplýva najmä z článku 3 Dohovoru OSN o právach dieťaťa (najlepši záujem dieťaťa), článku 12 (právo dieťaťa byť vypočuté), článku 17 (ochrana pred škodlivými informáciami), článku 19 (ochrana pred násilím a zneužívaním) a článku 29 (výchova k rešpektu k ľudským právam, tolerancii a demokratickým hodnotám).

Predložený návrh rešpektuje princíp subsidiarity zásahu do rodiny, ochranu súkromia a základné zásady zákona o rodine. Spracúvanie osobných údajov podľa návrhu zákona je viazané na plnenie zákonných úloh integrovaného systému a ochranu života, zdravia a bezpečnosti detí a mladých ľudí.

Záver:

Predložený návrh zákona má pozitívne vplyvy na rodičovstvo, rodinu, deti, mládež aj spoločnosť ako celok, najmä v oblasti ochrany detí pred násilím, radikalizáciou a online manipuláciou, podpory demokratických hodnôt, posilnenia rodičovských kompetencií, multidisciplinárnej spolupráce a budovania bezpečného a odolného rodinného a digitálneho prostredia.

8.1.2 Môže dôjsť predloženým návrhom k narušeniu zdravého rodinného prostredia?

Bez vplyvu

Zavedenie plošnej oznamovacej povinnosti pre každého, kto sa dozvie o podozrení z radikalizácie alebo mobilizácie k násiliu otvára priestor pre potenciálne zneužívanie tohto inštitútu (napr. šikanózne udania zo strany susedov, rozvedených rodičov a pod.) Neodôvodnený zásah štátnych orgánov a spustenie vyšetrovacieho mechanizmu koordinačnej skupiny (§12) v rodine, ktorá v skutočnosti nie je riziková, môže vážne narušiť zdravé rodinné prostredie, vyvolať obrovský psychický stres, traumatizáciu dieťaťa a hlbokú nedôveru medzi členmi rodiny a ich sociálnym okolím (a tiež voči štátu).

Navrhovaná právna úprava preto vychádza z mimoriadnej citlivosti tejto témy a predpokladá nastavenie ochranných mechanizmov, ktoré minimalizujú riziko neprimeraných zásahov do rodinného života. Súčasťou implementácie zákona bude dôraz na odborné posudzovanie podnetov, metodické usmernenia, vzdelávanie zapojených subjektov a realizáciu preventívnych a osvetových aktivít zameraných na zodpovedné rozpoznávanie rizikových prejavov. Návrh zároveň vychádza z predpokladu, že oznamovanie podozrení nebude anonymné a bude viazané na identifikovateľné podanie, čím sa znižuje priestor na šikanózne alebo účelové oznámenia. Pri riešení identifikovaných prípadov bude kladený dôraz na maximálnu možnú mieru zapojenia rodiny a podporného prostredia dieťaťa alebo mládežníka, na preventívny a podporný charakter intervencií a na využívanie multidisciplinárneho prístupu zameraného predovšetkým na pomoc, stabilizáciu a ochranu najlepšieho záujmu dieťaťa.

8.1.3 Má predložený návrh vplyv na demografický rast? Ak áno, aký je vplyv vzhľadom k úrovni zachovnej hodnoty populácie?

Bez vplyvu

8.1.4 Má predložený návrh vplyv na odstraňovanie prekážok, ktoré bránia pracujúcim rodičom dosiahnuť želaný počet detí?

Bez vplyvu

8.1.5 Má predložený návrh vplyv na množstvo času alebo príležitostí pre rodičov alebo pre deti na realizáciu rodinného života?

Návrh môže mať nepriamy pozitívny vplyv podporou zdravšieho a bezpečnejšieho využívania digitálnych technológií deťmi a mladými ľuďmi.

8.1.6 Má predložený návrh vplyv na prenikanie látkových alebo nelátkových závislostí do rodín?

Návrh môže mať pozitívny preventívny vplyv, najmä v oblasti znižovania rizík vzniku nelátkových závislostí súvisiacich s nadmerným alebo rizikovým používaním sociálnych sietí a digitálnych platforiem.

8.2 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na vzájomnú súdržnosť členov rodiny.
<i>8.2.1 Má predložený návrh vplyv na vzájomnú súdržnosť členov rodiny? Ak áno, aký? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu, prípadne dôvod chýbajúcej kvantifikácie.</i>
<i>Áno, nepriamo pozitívny. Návrh podporuje prevenciu konfliktov vyplývajúcich z online rizík, kyberšikany, extrémistických obsahov alebo manipulatívneho pôsobenia digitálnych platforiem na deti a mladých ľudí.</i>
<i>8.2.2 Má predložený návrh vplyv na posilňovanie väzieb medzi členmi rodiny?</i>
<i>Áno, pozitívny, najmä prostredníctvom podpory preventívnych, vzdelávacích a informačných aktivít pre rodičov, deti a mládež.</i>
<i>8.2.3 Má predložený návrh vplyv na obnovovanie alebo záchranu rodín?</i>
<i>Áno, návrh môže mať pozitívny vplyv na obnovovanie a stabilizáciu rodinných vzťahov. Proces radikalizácie alebo mobilizácie k násiliu často vedie k postupnému odcudzovaniu dieťaťa alebo mladého človeka od rodiny, k prerušovaniu komunikácie, odmietaniu autorít a k oslabovaniu prirodzených sociálnych a rodinných väzieb. Návrh zákona preto vychádza z predpokladu, že súčasťou podpory dieťaťa alebo mládežníka má byť aj zapojenie rodinného a širšieho podporného prostredia, pokiaľ je to v jeho najlepšom záujme. Včasná identifikácia rizík, multidisciplinárna spolupráca a podporné intervencie môžu prispieť k obnove komunikácie, posilneniu dôvery a sanácii narušených rodinných vzťahov, čím sa zvyšuje šanca na úspešnú stabilizáciu situácie a sociálne začlenenie dieťaťa alebo mladého človeka.</i>
<i>8.2.4 Má predložený návrh vplyv na vznik či pretrvávanie konfliktov medzi členmi rodiny?</i>
<i>Áno, návrh môže mať potenciálny vplyv na vznik alebo pretrvávanie konfliktov v rodinnom prostredí. Zapojenie externých subjektov integrovaného systému do riešenia prípadov radikalizácie alebo mobilizácie k násiliu môže v niektorých situáciách dočasne zvýšiť napätie medzi členmi rodiny, najmä ak rodičia, dieťa alebo mladý dospelý nevnímajú intervenciu ako pomoc, ale ako zásah do súkromia alebo rodinných vzťahov. Konflikty môžu vzniknúť napríklad v prípadoch odmietania spolupráce zo strany rodičov, rozdielnych postojov členov rodiny k identifikovanému riziku alebo situáciách, keď mladý človek vníma podnet alebo intervenciu iniciovanú rodinou ako stratu dôvery či „zradu“. Plošná oznamovacia povinnosť môže zároveň v individuálnych prípadoch vytvárať napätie aj v širších rodinných a sociálnych vzťahoch.</i> <i>Návrh zákona však vychádza z preventívneho, podporného a multidisciplinárneho prístupu, ktorého cieľom nie je represívny zásah do rodiny, ale stabilizácia situácie, ochrana dieťaťa alebo mladého človeka a posilnenie ochranných faktorov v jeho prirodzenom prostredí. Pri implementácii zákona sa preto predpokladá dôraz na citlivú komunikáciu, odborné posudzovanie situácií, metodické usmernenia a vzdelávanie zapojených subjektov tak, aby sa minimalizovalo riziko neprimeraných zásahov a sekundárnej traumatizácie. Súčasťou systému bude podpora zapájania rodiny a blízkeho podporného prostredia do riešenia situácie, podpora mediácie, preventívnych a poradenských opatrení a individuálne posudzovanie primeranosti intervencie s dôrazom na najlepší záujem dieťaťa a zachovanie funkčných rodinných vzťahov.</i>
<i>8.2.5 Má predložený návrh vplyv na rozpad rodín?</i>

Bez vplyvu
8.2.6 Má predložený návrh vplyv na poskytovanie pomoci pri odkázanosti niektorého z členov rodiny na pomoc?
Bez vplyvu

8.3 Identifikujte a popíšte vplyvy na výchovu detí.

8.3.1 Má predložený návrh vplyv na výchovu detí? Ak áno, aký?

Áno, návrh zákona má pozitívny vplyv na výchovu detí. Navrhovaná právna úprava podporuje vytváranie bezpečného, podporného a demokratického prostredia pre deti a mladých ľudí, posilňuje prevenciu násilia, radikalizácie a online manipulácie a podporuje rozvoj ochranných faktorov vo výchove detí.

Návrh zákona podporuje najmä:

- rozvoj kritického myslenia, mediálnej a digitálnej gramotnosti,
- výchovu detí k demokratickým hodnotám, rešpektu, tolerancii a ľudským právam,
- prevenciu extrémizmu, radikalizácie, nenávisťných prejavov a násilného správania,
- podporu bezpečného správania v online priestore,
- posilňovanie duševnej pohody, sociálnych zručností a schopnosti detí zvládať rizikové situácie,
- podporu participácie detí a ich zapájania do rozhodnutí, ktoré sa ich týkajú.

Pozitívny vplyv sa predpokladá aj v oblasti podpory rodičovských kompetencií a spolupráce medzi rodinou, školou a odbornými službami. Prostredníctvom koordinovaných preventívnych, osvetových a vzdelávacích aktivít sa zvyšuje schopnosť rodičov a odborníkov včas identifikovať rizikové prejavy a primerane reagovať na situácie ohrozujúce zdravý vývin dieťaťa.

Návrh zákona zároveň vychádza z poznania, že deti vystavené násiliu, dlhodobému sociálnemu vylúčeniu alebo manipulatívnym vplyvom môžu byť zraniteľnejšie voči radikalizácii alebo násilnému správaniu. Posilňovanie bezpečných vzťahov, podporného prostredia a včasnej odbornej pomoci preto prispieva k zdravému psychickému, sociálnemu a hodnotovému vývinu detí a mladých ľudí.

Úloha koordinátora ochrany detí pred násilím je prispievať k vytváraniu pozitívnej klímy a bezpečného prostredia pre deti (safeguarding) vo všetkých zariadeniach a na formálne organizovaných podujatiach (tvorba materiálov, a podpora vzdelávania v tejto oblasti)

Pozitívny vplyv : zlepšenie podmienok života detí a zvýšenie bezpečnosti v prostredí, v ktorom sa deti nachádzajú, vrátane školského a mimoškolského prostredia

Úloha koordinátora ochrany detí pred násilím je región je edukácia detí v oblasti identifikácie násilia a k správnym reakciám na násilie, vrátane šikanovania.

Pozitívny vplyv: zvýšením informovanosti okolia dieťaťa sa dosiahne zlepšenie citlivosti okolia na ohrozené dieťa (napr. spolužiaci v kolektíve) deti sú vedené ku všímavosti na zaregistrovanie nežiaduceho správania či konania agresora a pomenovanie násilia ako aj častejšie oznamovanie násilia kompetentným autoritám a následne hľadanie riešení a prijímanie opatrení. Ako dobrá prax koordinátorov ochrany detí pred násilím slúži kampaň Bezpečné miesto, ktorú koordinátori realizovali v roku 2025/2026 na viac ako 450 inštitúciách chrániacich dieťa spolu s deťmi.

Pozitívny vplyv: posilnenie sociálnych a občianskych kompetencií detí, zlepšenie medziľudských vzťahov v kolektívoch a podpora bezpečného a inkluzívneho prostredia

Úloha koordinátora ochrany detí pred násilím v regióne bude tiež podpora participácie detí a ich zapájania do rozhodovacích procesov, ktoré sa ich týkajú.

Pozitívny vplyv: posilnenie sebavedomia detí, ich schopnosti vyjadriť svoj názor a aktívne sa podieľať na riešení situácií, ktoré ovplyvňujú ich život

8.3.2 Má predložený návrh vplyv na výchovu detí v rodinách?

Áno, nepriamo pozitívny, prostredníctvom podpory rodičovských kompetencií, mediálnej gramotnosti a preventívnych aktivít zameraných na bezpečné využívanie digitálnych technológií.

8.3.3 Má predložený návrh vplyv na výchovu detí k manželstvu a rodičovstvu?

Bez vplyvu

8.4 Identifikujte a popíšte vplyvy na práva rodičov voči deťom.

8.4.1 Má predložený návrh vplyv na práva alebo zodpovednosť rodičov voči deťom? Ak áno, aký?

Áno, predložený návrh má priamy a významný vplyv na práva a zodpovednosť rodičov voči deťom. Ust. § 16 ods. 1 a 2 zavádza striktný legislatívny zákaz vytvárať a používať účty na sociálnych sieťach pre osoby mladšie ako 16 rokov. Toto opatrenie predstavuje priamy zásah štátu do rodičovských práv a výchovnej autonómie. Podľa zákona o rodine sú to primárne rodičia, kto má právo a povinnosť viesť a usmerňovať deti pri ich výchove, vrátane rozhodovania o ich prístupe k digitálnym technológiám v závislosti od ich zrelosti. Navrhovaná úprava toto rozhodovacie právo rodičom plošne odníma a preberá ho na úroveň štátnej regulácie, čím obmedzuje rodičovskú zodpovednosť.

Návrh má pozitívny nepriamy vplyv, najmä podporou informovanosti rodičov a posilnením ich schopnosti chrániť deti a mladých ľudí pred online rizikami a škodlivými obsahmi.

8.5 Identifikujte a popíšte vplyvy na základné zásady zákona o rodine.

8.5.1 Má predložený návrh vplyv na chránené záujmy obsiahnuté v základných zásadách zákona o rodine? Ak áno, aký?

Áno, pozitívny.

Návrh zákona má pozitívny vplyv na rodinu, keďže prispieva k ochrane najlepšieho záujmu dieťaťa, podpore bezpečného rodinného prostredia a ochrane zdravého psychického a sociálneho vývinu detí a mladých ľudí. Zavedením vekového obmedzenia prístupu k sociálnym sieťam reaguje na preukázané riziká nadmerného a nevhodného využívania digitálnych služieb deťmi, čím posilňuje preventívnu funkciu štátu v oblasti ochrany maloletých.

Návrh zároveň vykazuje vplyv na základné zásady rodinného práva, najmä na princíp subsidiarity štátnych zásahov do rodinných vzťahov. Tento princíp vychádza z toho, že primárnu zodpovednosť za výchovu a

starostlivosť o dieťa nesú rodičia a štát zasahuje len v nevyhnutnej miere. Zavedením plošného vekového limitu pre prístup detí do 16 rokov k vybraným online službám, bez ohľadu na individuálny súhlas rodiča, dochádza k posunu rovnováhy medzi autonómiou rodiny a regulačnou úlohou štátu.

Takýto zásah je odôvodniteľný sledovaním legitímneho cieľa ochrany zdravia a priaznivého vývinu maloletých, pričom vzhľadom na povahu digitálneho prostredia a jeho cezhraničný charakter môže byť individuálna rodičovská kontrola nedostatočná. Návrh preto predstavuje preventívne opatrenie všeobecnej povahy.

Pozitívnym prvkom návrhu je tiež zakotvenie princípu multidisciplinárnej pomoci rodine v situáciách ohrozenia dieťaťa, napríklad v prípade radikalizácie, čo je v súlade so zásadou ochrany najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa a podporuje komplexný prístup k riešeniu problémov v rodine.

Z hľadiska udržania ústavnej proporcionality zásahov bude kľúčové, aby sa opatrenia uplatňovali primerane, neprekračovali nevyhnutnú mieru zásahu do rodičovských práv a aby ich implementácia v praxi dôsledne rešpektovala princípy subsidiarity a proporcionality.

8.6 Identifikujte a popíšte vplyvy na uzavieranie manželstva.

8.6.1 Má predložený návrh vplyv na uzavieranie manželstva? Ak áno, aký?

Bez vplyvu

8.6.2 Má predložený návrh vplyv na preferovaný čas vstupu do manželstva?

Bez vplyvu

8.6.3 Má predložený návrh vplyv na informovanosť ohľadom povahy manželstva a záväzkov medzi manželmi a založenia rodiny?

Bez vplyvu

8.6.4 Má predložený návrh vplyv na predchádzanie rozpadom manželstiev?

Bez vplyvu

8.7 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na disponibilný príjem domácností viacdenných rodín.

8.7.1 Má predložený návrh vplyv na disponibilný príjem domácností viacdenných rodín? Ak áno, špecifikujte tento vplyv s prihliadnutím na počet detí v rodine, ich špeciálne potreby vzhľadom k veku, zdravotnému stavu a prípadne iným okolnostiam. Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu, prípadne dôvod chýbajúcej kvantifikácie.

Bez vplyvu

